

Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра української мови

Назва дисципліни	Культура українського писемного мовлення
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література), Психологія
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредитів / 180 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
Викладач	Шульжук Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент
CV викладача на сайті кафедри	
E-mail викладача:	n_shulzhuk@i.ua
Консультації	Вівторок 15.45 – 17.10 Четвер 15.45 – 17.10 Онлайн-консультації: платформа Google meet : https://meet.google.com/vtk-xhri-bej понеділок 17.10 – 18.40 середа 17.00 – 18.40

Мета – сформувати в здобувачів вищої освіти навички культури українського фахового мовлення в його усному й писемному виявах та здатність граматично правильно, стилістично виразно й комунікативно оптимально будувати висловлювання.

Завдання:

- виробити в здобувачів вищої освіти навички автоматичного грамотного письма;
- навчити здобувачів вищої освіти виявляти мовні/мовленнєві недоліки у текстах різних функційних стилів і виправляти їх;
- навчити здобувачів вищої освіти користуватися лексикографічними джерелами та іншою навчально-довідковою літературою;
- сприяти формуванню в здобувачів вищої освіти умінь логічно, точно і виразно передавати свої думки й почуття засобами мови відповідно до параметрів комунікативної ситуації та мовленнєвого етикету.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Культура мови як навчальна дисципліна, її предмет і завдання

Тема 1. Культура мови як лінгвістична наука та ознака досконалої літературної мови
Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Рівні культури мови: граматична правильність, стилістична виразність, комунікативна оптимальність, мовна майстерність.

Мовна ситуація в Україні. Мовний вимір національної безпеки України. Вияви української ментальності в національній культурі та мові.

Тема 2. Мовна норма – основне поняття теорії культури мови

Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Поняття загальнонаціональної та літературної мови. Нормативність як найістотніша ознака літературної мови. Типи мовних норм. Комунікативна професіограма фахівця-філолога.

Лексико-фразеологічні норми сучасної української літературної мови.

Змістовий модуль 2

Орфографічно-пунктуаційна грамотність як основа культури фахового мовлення філолога

Тема 3. Український правопис: повернення до національних засад

З історії українського правопису. Причини необхідності реформування правописного кодексу. Наукові дискусії довкола українського правопису.

Тема 4. Правила вживання апострофа. Тире в простому двоскладному реченні

Тема 5. Правила вживання знака м'якшення. Речення з однорідними членами

Тема 6. Чергування звуків в українській літературній мові. Відокремлені означення

Тема 7. Зміни приголосних у потоці мовлення. Відокремлені прикладки

Тема 8. Подвоєння літер для позначення на письмі збігу однакових приголосних звуків. Відокремлені обставини

Тема 9. Орфограми, пов'язані із правописом префіксів. Відокремлені додатки

Тема 10. Правопис складних слів. Розділові знаки в реченнях з відокремленими уточнювальними членами

Тема 11. Вживання великої літери. Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями

Тема 12. Орфограми, пов'язані з правописом слів іншомовного походження та слов'янських прізвищ і географічних назв

Змістовий модуль 3

Граматичні норми сучасної української літературної мови

Тема 13. Особливості відмінювання та правопису іменників. Звертання як синтаксична категорія

Тема 14. Особливості відмінювання та правопису числівників. Розділові знаки у складносурядних реченнях

Тема 15. Особливості відмінювання та правопису прикметників

Тема 16. Особливості відмінювання та правопису займенників. Розділові знаки у складнопідрядному реченні

Тема 17. Особливості правопису дієслівних форм. Розділові знаки у складному безсполучниковому реченні

Тема 18. Правопис прислівників. Складні багатокomпонентні речення, розділові знаки в них

Тема 19. Правопис прийменників та сполучників. Розділові знаки у складному багатокomпонентному реченні з різними видами зв'язку

Тема 20. Правопис часток. Способи відтворення чужого мовлення. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлення покликань. Поняття про академічну доброчесність.

Змістовий модуль 4

Культура українського усного мовлення

Тема 21. Орфоепічні норми як вияв фонетичних законів української мови. Вимова голосних та приголосних.

Тема 22. Вимова звукосполучень. Сучасні тенденції української орфоепії

Тема 23. Акцентуаційні норми сучасної української літературної мови. Сучасні тенденції української акцентології.

Тема 24. Акцентна норма і її варіації. Подвійний наголос у словах. Складні випадки наголошення слів

Тема 25. Семантико-граматична диференціація лексем за допомогою наголосу

Змістовий модуль 5

Комунікативні якості мовлення

Тема 26. Класифікація комунікативних якостей мовлення

Тема 27. Характеристика комунікативно-стилістичних якостей мовлення. Правильність. Точність. Логічність. Чистота. Багатство. Виразність. Доречність

Тема 28. Поняття про мовленнєвий етикет.